Participatie- en communicatieplan warmtenet Zwanenveld en Lankforst-Noord

Inhoud

1. Inleiding 3

1.1 Het project in drie fasen 3

1.2 De projectpartners 4

2. Kaders en achtergrond 6

2.1 De omgeving 6

2.2 Kaders 6

2.3 Achtergrond 7

3. Doelen participatie en communicatie 9

3.1 De doelstelling 9

3.2 Informeren 9

3.3 Betrekken 10

3.4 Enthousiasmeren 11

4. Belanghebbenden in beeld 12

4.1 Belanghebbenden 12

4.2 Organisatie van belanghebbenden 13

5. Impact op de omgeving 14

6. Participatie- en communicatieaanpak 15

6.1 Gezamenlijke aanpak 15

6.2 Activiteiten en middelen 16

6.3 Mijlpalen 17

6.4 Planning en activiteiten 2024 en begin 2025 17

6.5 Strategie 18

6.6 Uitgangspunten 18

7. Evaluatie 18

Bijlage 1. Routekaart Publiek Integraal Warmtebedrijf Dukenburg 19

Bijlage 2. Mijlpalen 20

1. Inleiding

Heel Nederland gaat koken en het huis verwarmen op een andere energiebron. We stoppen met het gebruik van aardgas. Niet meteen, maar toch al ‘snel’. Vanuit het klimaatakkoord zijn hierover afspraken gemaakt met gemeenten en woningcorporaties. Nijmegen werkt eraan dat de eerste wijken in 2035 aardgasvrij zijn en de hele stad in 2045. Dukenburg is een van de startgebieden om van het aardgas af te gaan met als startpunt de wijken Zwanenveld en Lankforst-Noord. Het hoofddoel is om te zorgen voor een comfortabel verwarmd huis zonder aardgas met een betaalbare energierekening voor de inwoners van deze wijken.

Voor de wijken Zwanenveld en Lankforst-Noord blijkt een warmtenet op de korte termijn een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam alternatief voor aardgas. Qua duurzaamheid, sturing op uitbreiding van bronnen en het net, versnellen van de transitie en betaalbaarheid voor de bewoner komt deze oplossing als beste alternatief uit de bus. Daarom werken de gemeente Nijmegen, de woningcorporaties Portaal, Woonwaarts en Talis, de afvalenergiecentrale ARN, infrastructuurbedrijf Firan en de provincie Gelderland aan het warmtenet voor Zwanenveld en Lankforst-Noord. Het streven is om begin 2026 te starten met het aanleggen van een warmtenet door een publiek integraal warmtebedrijf dat inwoners van Zwanenveld en Lankforst-Noord voorziet in betaalbare en duurzame warmte, te beginnen met woningcorporatiebezit.

1.1 Het project in drie fasen

Het project bestaat uit drie fasen conform de vastgestelde ‘routekaart publiek integraal warmtebedrijf Dukenburg’ door de raad:

- Haalbaarheidsfase (tot intentieovereenkomst) – tot juni 2023 (afgerond)
- Ontwerp- en ontwikkelfase (tot samenwerkingsovereenkomst met aansluitcontracten) – juni 2023 tot eind 2025
- Realisatie (installatie warmtebedrijf en realiseren warmtenet) – naar verwachting vanaf 2026

De **haalbaarheidsfase** is afgerond. Het publiek integraal warmtebedrijf is haalbaar gebleken. Deze fase is afgesloten met een intentieovereenkomst die op 2 juni 2023 gesloten is tussen woningcorporaties, Firan, ARN en de gemeente met de intentie om een publiek integraal warmtebedrijf te realiseren. Uitgangspunt is het raadsbesluit verkenning proeftuin Dukenburg (8 maart 2023) oftewel het principebesluit om een warmtenet aan te leggen in Zwanenveld en Lankforst-Noord.

We zijn nu gestart met de **ontwerp- en ontwikkelfase**. Het voorliggende participatie- en communicatieplan gaat over deze fase. Deze fase bestaat uit het voorbereiden van een nieuw op te richten publiek warmtebedrijf voor het warmtenet in Dukenburg en het maken van definitieve afspraken over het aansluiten en de financiering. Het doel van deze fase van het project is komen tot een betaalbaar en haalbaar plan voor een warmtenet in Zwanenveld en Lankforst-Noord. Een belangrijke voorwaarde voor de haalbaarheid van het warmtenet is dat voldoende inwoners, bedrijven en pandeigenaren kiezen voor een aansluiting op het warmtenet. Daarmee is het creëren van zo veel mogelijk draagvlak bij

deze stakeholders een essentieel onderdeel van deze fase. Tijdens deze fase wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin wordt beschreven wanneer en hoe welke woningen in Zwanenveld en Lankforst-Noord een aansluiting op het warmtenet krijgen en welke kosten en baten hierbij komen kijken.

Voor **de realisatiefase** is een nieuw participatie- en communicatieplan nodig, vanuit het nieuw op te richten warmtebedrijf.

Op de routekaart in bijlage 1 is te zien waar we ons nu bevinden in het proces en welke overige bestuurlijke besluitvormingsmomenten er voor Zwanenveld en Lankforst-Noord nodig zijn.

1.2 De projectpartners

Het project is een samenwerking tussen de gemeente, de woningcorporaties Portaal, Talis en Woonwaarts, Firan en de ARN, waarbij de gemeente de regisseur is van de komst van het collectieve warmtenet. Daar waar het gaat om communicatie met en participatie van huurders van sociale huurwoningen spelen woningcorporaties een belangrijke rol. Gedurende het traject van totstandkoming en uitvoering van het participatie- en communicatieproces stemmen de partijen inhoudelijk met elkaar af. De gezamenlijke opdracht is het aanbrengen van samenhang en het borgen van de kwaliteit in de communicatie en participatie. Zowel op gebiedsniveau voor het warmtenet, als op het niveau van complexgerichte communicatie richting huurders. Afspraken over rollen en verantwoordelijkheden staan nader omschreven in hoofdstuk 6.1.

Een belangrijke ontwikkeling is dat woningbouwcorporaties Talis en Woonwaarts hebben aangegeven dat de verwarmingsinstallaties van ca. 640 woningen in het gebied vervangen moeten worden. Er kan niet gewacht worden op de aanleg van het collectieve warmtenet, dat volgens de planning vanaf 2026 aangelegd kan gaan worden. Gelet op de komst van het collectieve warmtenet kunnen de verwarmingsinstallaties zo vervangen worden dat de installaties kunnen worden ingevoegd in het toekomstige collectieve warmtenet. Dit betekent dat deze woningen alvast kunnen worden voorbereid op de komst van het warmtenet door middel van een tijdelijke collectieve warmtevoorziening. Dit lokale warmtenet zal opgaan in het publiek integraal warmtebedrijf wanneer dit is opgericht. Dit zullen de corporaties voorleggen aan de huurders en kan alleen als 70% van de huurders akkoord is. Huurders van de corporaties zullen één keer de keuze om aan te sluiten op het warmtenet voorgelegd krijgen. Omdat dit op korte termijn al begint (Q1 2024), wordt dit in een aparte gezamenlijke communicatieaanpak gericht op deze eerste fase van het warmtenet uitgewerkt met de samenwerkingspartners.

In dit participatieplan beschrijven we de inrichting van het participatieproces volgens de vastgestelde notitie ‘Participatiebeleid voor het ruimtelijk domein’ door de gemeenteraad. Het volgende komt aan bod:

- kaders en achtergrond;
- doelen participatie en communicatie;
- (organisatie van) belanghebbenden;
- impact op de omgeving;
- het participatie- en communicatieproces;
- de wijze van evalueren.

2. Kaders en achtergrond

2.1 De omgeving

Zwanenveld en het noordelijke deel van Lankforst in Dukenburg worden gekenmerkt door de naoorlogse bouw en aanwezigheid van groen. In Zwanenveld zijn iets meer dan de helft (53%) van de woningen in bezit van woningcorporaties, verder is er een mix van particulier bezit en private huur. In Lankforst-Noord staat grotendeels bezit van woningcorporaties.

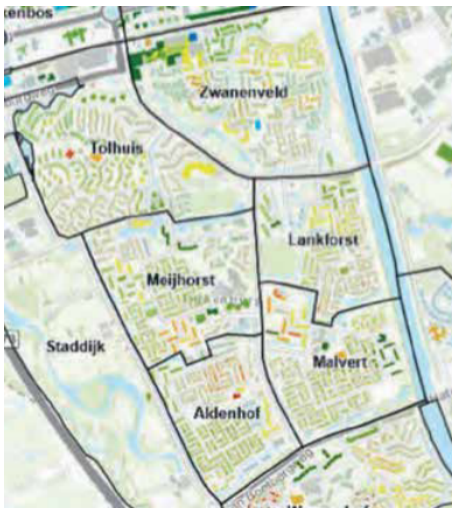

Beide wijken kennen een wat oudere bevolking, met relatief veel 50- en 65-plussers. De vergrijzing zal doorzetten, met vooral een toename van het aantal 80-plussers. Aandachtspunt is de kwetsbaarheid van een deel van de inwoners dat een uitkering of laag inkomen heeft.

In 2019 is een leefstijlonderzoek gedaan in Nijmeegse wijken gericht op duurzaamheid door onderzoeksbureau Motivaction. Onderzocht werd hoe mensen met verschillende leefstijlen staan tegenover verduurzamen. Het onderzoek toont aan dat in elke onderzochte Nijmeegse wijk een mix van allerlei leefstijlen door elkaar wonen, ook in Zwanenveld. Voor Zwanenveld valt wel op dat er relatief veel mensen (44%) wonen met de leefstijl ‘structuurzoekers’. Structuurzoekers hebben in mindere mate interesse in het thema duurzaamheid, en het vertrouwen in de overheid is overwegend lager dan bij mensen met andere leefstijlen. Zij zijn meer financieel gemotiveerd, en hebben minder dan gemiddeld het idee dat hun persoonlijke bijdragen aan een beter klimaat telt. De verwachting is dat het aspect betaalbaarheid (wat gaat het kosten) van doorslaggevende betekenis zal zijn in deze wijken.

2.2 Kaders

Warmtevisie

In 2018 heeft de gemeente een warmtevisie voor de stad opgesteld. Die beschrijft de visie van de gemeente op hoe Nijmegen op termijn aardgas kan vervangen als warmtebron voor koken, verwarmen en warm tapwater. De visie is opgesteld samen met partners zoals woningcorporaties en inwoners. Op dit moment wordt de warmtevisie geactualiseerd. Naar verwachting zal de vernieuwde warmtevisie medio 2024 gereed zijn.

Aanvraag Proeftuin aardgasvrij

Eind 2018 zijn Zwanenveld en Lankforst-Noord door het ministerie van BZK aangemerkt als ‘Proeftuin voor aardgasvrije wijken’. Met de proeftuinbijdrage van €4,8 miljoen van het Rijk startten we in 2018 met de verkenning om Zwanenveld en Lankforst-Noord aardgasvrij te gaan maken.

Wijkwarmteplan

In september 2022 is een Wijkwarmteplan voor Zwanenveld en Lankforst-Noord vastgesteld door de gemeenteraad. Het Wijkwarmteplan is de basis voor de vervolgstappen om Zwanenveld en Lankforst–Noord aardgasvrij te maken. Het plan geeft inzicht in de mogelijke

alternatieven voor aardgas in de wijk. Maar ook hoe inwoners aankijken tegen een warmtenet, welke 'koppelkansen' we willen benutten (zoals verbetering van de openbare ruimte en de leefbaarheid, en een sociale impuls) en welke stappen nog volgen in de toekomst. Specifieke participatieactiviteiten die al plaatsvonden (waaronder een enquête)zijn input geweest om te komen tot een wijkwarmteplan.

Raadsbesluit verkenning proeftuin aardgasvrij Dukenburg

In maart 2023 heeft de gemeenteraad een principebesluit genomen om een warmtenet aan te leggen in Zwanenveld en Lankforst-Noord met restwarmte van de ARN. Hiermee is de ontwerp- en ontwikkelfase van een warmtenet voor Zwanenveld-Lankforst-Noord en van een publiek integraal warmtebedrijf opgestart.

2.3 Achtergrond

De afgelopen jaren is op verschillende manieren gecommuniceerd met de inwoners, bedrijven en organisaties in Zwanenveld en Lankforst-Noord over hoe de wijk stapsgewijs aardgasvrij kan worden. De aftrap van deze activiteiten was een wijkbijeenkomst voor inwoners in 2019.

Daarna is op de volgende manieren contact geweest met de wijk:

- een huis-aan-huis verspreid magazine;
- vormen van een klankbordgroep;
- pop-up-tenten;
- verschillende bezoeken van de oranje bus gericht op besparen en informeren over het proces naar het warmtenet;
- artikelen in de Dukenburger;
- digitale nieuwsbrieven specifiek voor de wijk;
- berichten op sociale media;
- een enquête;
- het samen opstellen van een wijkwarmteplan met een bijbehorende publieksversie die huis-aan-huis is verspreid.

De buurt en de omliggende wijk zijn hierdoor op de hoogte gehouden van de voortgang van het onderzoek naar het aardgasvrij worden van de wijk.

De weg naar het aardgasvrij maken van een wijk en de overstap naar een warmtenet is een langdurig proces waar inwoners nog niets concreet van merkten. De communicatie hield vaak procescommunicatie in en had vooralsnog nog weinig directe nieuwswaarde voor inwoners van het gebied, zowel huurders als woningeigenaren. In de stadsbrede communicatiestrategie Warmte en Energie is vastgesteld dat we daarom wél doorlopend handelingsperspectief blijven bieden. Daarom zijn inwoners van dit gebied de afgelopen jaren doorlopend actief uitgenodigd om energie te besparen. Woningeigenaren zijn bovendien aangemoedigd stappen te nemen om te gaan verduurzamen, door de volgende activiteiten:

- de fysieke locatie '*Duurzaam wonen informatie en inspiratie'* in winkelcentrum Dukenburg met een spreekuur van de adviseurs Duurzaam wonen (Energieloket). Concreet is hier advies verstrekt en was er de mogelijkheid om een warmtebeeldcamera te lenen waarmee kou in huis te visualiseren is;

- de cadeaukaart voor energiebesparende producten;
- online informatieavonden (webinars) speciaal voor Dukenburg (kleine maatregelen en gedrag, collectieve inkoopacties zoals isolatie, zonnepanelen);
- Een serie inspiratievideo's van mensen uit Zwanenveld die al stappen hebben genomen om te verduurzamen;
- de energiecoaches die advies geven rondom wat je zelf kunt doen om energie te besparen;
- de energiefixers die hun kick-off in Zwanenveld hadden en direct aan de slag gaan met materialen in de woning met een lager verbruik tot gevolg.

Enquête

In maart 2021 is een enquête gehouden in het kader van het wijkwarmteplan onder de wijkbewoners (huurders en eigenaren) van Zwanenveld en Lankforst-Noord. De resultaten van deze enquête vormen een belangrijk uitgangspunt voor de vervolgfase. De resultaten en de bijbehorende mijlpalenplanning zijn ook huis-aan-huis verspreid in het gebied.

Algemeen beeld uit deze enquête:

- Inwoners in Zwanenveld en Lankforst-Noord zijn in de eerste plaats sterk financieel gedreven;
- Veel inwoners volgen de ontwikkeling met interesse, maar vinden deze complex en moeilijk te overzien;
- Een deel is intrinsiek gemotiveerd, ziet klimaatvoordelen en vindt dat een duurzaam Nederland bij jezelf begint. Bij particuliere huurders, een vaak jongere groep, speelt dit in sterkere mate;
- Twijfels bij het momentum, een deel van de inwoners voelt zich overvallen of vermoedt een hype;

- Tegenstanders, waaronder veel woningeigenaren, zijn het niet eens met de keuze te stoppen met aardgas. Deze groep geeft aan dat er belangrijkere zaken zijn om aan te pakken in Nijmegen dan het aardgasvrij maken van woningen.

3. Doelen participatie en communicatie

3.1 De doelstelling

Het succes van de transitie van verwarming op aardgas naar een warmtenet hangt af van of inwoners, bedrijven en pandeigenaren achter de plannen staan. **Daarom is het doel van de participatie en communicatie in deze fase om zo veel mogelijk draagvlak te creëren en enthousiasme aan te wakkeren voor het warmtenet in Zwanenveld en Lankforst-Noord bij inwoners, bedrijven en pandeigenaren.**

Dit is cruciaal om de benodigde aansluitingen te realiseren en daarmee het warmtenet aan te kunnen leggen. Dit plan geeft aan hoe de participatie en communicatie op gebiedsniveau worden vormgegeven (welke doelen, doelgroepen en middelen) en richt zich op de periode tot aan de realisatiefase in 2026. De communicatie en participatie tijdens de realisatiefase zal met het Publiek Integraal Warmtebedrijf samen worden vormgegeven.

Deze doelstelling bestaat uit de volgende drie subdoelen waarbij we inwoners, bedrijven en pandeigenaren willen:

- *informeren* over de transitie van aardgas naar duurzame warmte en het warmtenet;
- *betrekken* bij de transitie van aardgas naar duurzame warmte en het warmtenet;
- *enthousiasmeren* om over te stappen op het collectieve warmtenet.

Het bereiken van deze doelstelling is een uitdaging die we met elkaar aangaan. We werken aan innovatieve manieren om met de partners samen inwoners, bedrijven en pandeigenaren te informeren, betrekken en enthousiasmeren. Door vernieuwende manieren om in gesprek te gaan toe te passen verwachten we sneller te leren we van wat we doen.

We werken gezamenlijk aan een kernboodschap met de woningcorporaties en Firan die leidend is in de communicatie naar belanghebbenden. Zodat, onafhankelijk van wie communiceert, de inhoud van de communicatie afgestemd is en we dezelfde boodschap uitdragen.

3.2 Informeren

Het eerste subdoel betreft het informeren van inwoners, bedrijven en pandeigenaren over de transitie van aardgas naar duurzame warmte én het warmtenet. Hiervoor zorgen we voor heldere informatie en bewustwording over het warmtenet en het proces ernaartoe. Dit doen we onder meer op de volgende manier:

- We werken vanuit een **heldere informatiebasis** over het warmtenet. Concrete informatie, vooral over de impact voor inwoners en hun woonomgeving, het warmtenet en duurzame bronnen, investeringen en warmtekosten, is daarbij essentieel.

- We verwachten dat het aspect betaalbaarheid van doorslaggevend belang is voor inwoners om de keuze te maken om over te stappen. We communiceren daarom helder over de **financiële gevolgen** van de overstap naar warmte van een warmtenet. We geven daarbij helderheid als kan over de verwachte prijsstellingen en de alternatieven.
- Voor woningeigenaren in het gebied kan een aansluiting nog lang op zich laten wachten. Daarom leggen we nadrukkelijk de aandacht op **handelingsperspectief bieden**; en daarom maken we verbinding met het programma 'energie besparen' met daarin lopende actielijnen die focussen op het (laten) nemen van energiebesparende maatregelen, zoals in 2024 isolatie (no-regret). Men kan daarnaast ook kiezen voor een andere duurzame(re) individuele warmteoplossing, zoals een warmtepomp. Tot er een concreet aanbod van een warmtebedrijf ligt, maken we duidelijk wat de onzekerheden zijn met betrekking tot het proces, de planning en nog niet vastgestelde kosten van het warmtenet.
- We gebruiken **begrijpelijke taal** en zetten visuele hulpmiddelen in om complexe zaken eenvoudig over te brengen.

3.3 Betrekken

Het tweede subdoel betreft het betrekken van inwoners, bedrijven en pandeigenaren over de transitie van aardgas naar duurzame warmte én het warmtenet. Hiervoor werken we aan het versterken van de verbinding en samenwerking met de buurt. Dit doen we onder andere op de volgende manier:

- We bouwen aan een **duurzame relatie met de buurt**, waarbij we aansluiten bij bestaande netwerken in de buurt, lokale organisaties, buurtverenigingen en andere belangrijke partners in de wijk om het plan te ondersteunen en versterken.
- We bieden duidelijkheid over de **gespreksruimte** zodat inwoners snappen hoe, waarover en op welke manier ze mee kunnen praten. Omdat door de raad al is besloten dat een collectief warmtenet voor Dukenburg de beste optie is, zal participatie zich niet op het type oplossing richten. Wel kan worden meegedacht over de uitvoering van het project en de koppelkansen.
- We streven een **rechtvaardige energietransitie** na in Nijmegen. Tijdens het participatie- en communicatieproces gaan we ervoor zorgen dat iedereen die het aangaat, mee kan doen. Dat doen we door toegankelijke communicatie en participatie die aansluit bij de behoefte van de buurt.
- We willen niet te veel nadruk leggen op de polarisatie van standpunten rondom de energietransitie. Tijdens de participatie- en communicatieactiviteiten willen we ons dan ook richten op het bereiken en versterken van het zogenaamde **stille midden** (zij die niet al sterk voor of tegen zijn). Daarbij blijven we betrokken bij alle perspectieven die er zijn en de zorgen die inwoners hebben. We maken daarbij contact met de mensen in hun eigen sociale omgevingen en netwerken.
- We luisteren naar de **behoeften en zorgen** van inwoners over het warmtenet en aanverwante veranderingen, zoals aardgasvrij koken. Deze zorgen en behoeften willen we erkennen en zichtbaar maken in woord en beeld.
- We blijven inwoners, bedrijven en pandeigenaren meenemen in de voortgang van het **proces, planningen en belangrijke mijlpalen**. Daarbij betrekken we ze actief.

3.4 Enthousiasmeren

Het derde subdoel betreft het **enthousiasmeren van inwoners**, bedrijven en pandeigenaren om over te stappen op het collectieve warmtenet. Daarbij is het onderzoeken van koppelkansen bij de aanleg van het warmtenet een belangrijk aandachtspunt. Ook het onderzoeken van de interesse voor een energiecoöperatie draagt hieraan bij. Dit doen we onder andere op de volgende manier:

- We verdiepen ons in de vraag wat inwoners bezighoudt: wat speelt er, wat kan worden aangepakt en gekoppeld aan het aardgasvrij maken van de wijk? Hierbij verkennen we waar er combinaties gemaakt kunnen worden met andere trajecten en thema's in de wijk. Deze koppelkansen bieden mogelijk een extra stimulans om te kiezen voor het warmtenet. Uit te werken koppelkansen zijn onder andere:
    - **Verbetering openbare ruimte**: Zoals in het Wijkwarmteplan is aangegeven, willen we de aanleg van het warmtenet combineren met verbetering van de openbare ruimte in het kader van de vernieuwingsgolf. De planning van de vernieuwingsgolf in Zwanenveld en Lankforst-Noord is en wordt afgestemd op de planning van het warmtenet in Zwanenveld en Lankforst-Noord.
    - **Sociale impuls:** Daarnaast willen we met de sociale wijkprofessionals verkennen of we de fysieke ingrepen en vernieuwing kunnen combineren met een sociale impuls.
- We zoeken daarom de **samenwerking** op in de buurt. Dit doen we met partners (zoals met woningcorporaties, Bindkracht10, buurtteams), met inwoners (zoals energieambassadeurs en bewonersinitiatieven) en intern binnen de gemeente (zoals de wijkregisseurs sociaal, fysiek en veiligheid, maar ook aanverwante projecten zoals stationsgebied Dukenburg, transitie winkelcentrum, Studio Kanaalzone en de vernieuwingsgolf openbare ruimte).
- We werken de **koppelkansen** uit in overleg met betrokken partijen en blijven actief op zoek naar nieuwe kansen. Afhankelijk van de uitwerking zal afgestemd moeten worden welke partner waar voor verantwoordelijk is.
- We onderzoeken in de participatie of er interesse is bij inwoners om deel te nemen in het publiek integraal warmtebedrijf in de vorm van een **energiecoöperatie**, meer hierover in paragraaf 4.2.

4. Belanghebbenden in beeld

Participatie is altijd 'maatwerk passend bij de opgave en doelgroep'. In onze aanpak voor participatie definiëren we verschillende doelgroepen van belanghebbenden. Voor elk van deze doelgroepen, zoeken we naar de juiste vorm van participatie met passende instrumenten.

Er zijn verschillende niveaus waarop stakeholders betrokken worden:

1. Je kunt mensen **informeren**
2. Je kunt mensen **raadplegen** of **laten inspreken**. Dan luisteren we naar mensen en koppelen we duidelijk terug wat we met de inbreng doen.
3. Je kunt mensen laten **adviseren**. Dat is actiever dan raadplegen. Adviezen nemen we over als dit redelijkerwijs kan. Indien dat niet kan, motiveren we het goed.
4. Je kunt mensen laten **meebeslissen**. Dan leggen we een deel van de bevoegdheid van raad en/of college neer bij de mensen die participeren.
5. Je kunt mensen laten **co-creëren**. Dan trekken we echt samen op met een initiatiefnemer en vindt – binnen afgesproken kaders – een heel open afwegingsproces plaats.

Je kunt verder gaan dan co-creëren door werkzaamheden over te dragen aan een groep mensen. Dan delegeren we als het ware de besluitvorming. Eén stap verder is dat je mensen laat doen aan zelfbestuur; als gemeente zijn we dan zuiver volgend aan de planvorming van derden.

4.1 Belanghebbenden

In deze paragraaf zijn de stakeholders van het project in kaart gebracht en het niveau van participatie is aangegeven.

Stakeholder(groep)	**Participatiemandaat**
Gemeenteraad	Meebeslissen over warmtenet (Rolneming van de gemeente, oprichtingsbesluit warmtebedrijf en aanwijzen gebied voor warmtelevering)
Klankbordgroep die heeft meegedacht bij het wijkwarmteplan	Adviseren over participatietraject en het proces richting het warmtenet
Huurders corporaties/huurdersvereniging	Informeren, meebeslissen in draagvlakmetingen
Ondernemers en bedrijven	Informeren, meebeslissen in draagvlakmeting
Particuliere eigenaren	Informeren, op langere termijn meebeslissen over wel of geen deelname
Particuliere verhuurders	Informeren, op langere termijn meebeslissen over wel of geen deelname
Huurders van particuliere verhuurders	Informeren
VvE's in Zwanenveld en Lankforst-Noord	Informeren, op langere termijn meebeslissen over wel of geen deelname
Gemeentelijk vastgoed	Informeren, invloed op deelnamevorm
Overige inwoners en bedrijven Dukenburg	Informeren
Media; wijkmedia	Informeren

(Dukenburger), lokaal (gemeente breed), regionaal en/of landelijk.	
Maatschappelijke organisaties (zoals Bindkracht10, Vincentius, zorgpartijen)	Informeren, adviseren/ samenwerken op het gebied van koppelkansen
Projectontwikkelaars extern	Informeren, afstemmen plannen op elkaar, adviseren/samenwerken op het gebied van koppelkansen
Interne stakeholders (projectontwikkelaars, wijkregisseurs, stadsbeheer)	Informeren, adviseren en samenwerken op het gebied van koppelkansen
School	Informeren, meebeslissen over wel of geen deelname
Energiecoöperatie	Nader in te vullen

4.2 Organisatie van belanghebbenden

Een aantal belanghebbenden zijn op verschillende manieren georganiseerd. Zo zijn in Zwanenveld en Lankforst-Noord onder andere aanwezig:

- Klankbordgroep van inwoners die opgericht is in de eerste fase in aanloop naar het wijkwarmteplan. Deze klankbordgroep bestaat voornamelijk uit eigenaar-inwoners. De komende maanden wordt verkend welke rol deze klankbordgroep kan vervullen, en hoe alle en andere doelgroepen (zoals huurders en ondernemers) voldoende vertegenwoordigd kunnen zijn in de klankbordgroep.
- Huurdersbelangenorganisaties van de verschillende woningcorporaties
- Ondernemersvereniging Winkelcentrum ‘Dukenburg’

Daarnaast willen we ruimte creëren voor bewoners om via een **energiecoöperatie** deel te nemen aan het publiek integraal warmtebedrijf. We vinden het van belang om alle energieverbruikers te betrekken bij de warmtetransitie. Eén van de mogelijkheden hiervoor is om inwoners, particuliere eigenaren én huurders, als afnemer invloed op de bedrijfsvoering te laten hebben. Dit kan in de vorm van een energiecoöperatie die deelneemt in het publiek integraal warmtebedrijf. Leden van zo’n coöperatie kunnen voor een deel meedelen in het rendement dat het publiek integraal warmtebedrijf maakt en daarmee ook in het risico dat een warmtebedrijf loopt. Dit vraagt van de energiecoöperatie een investering. Het werkelijke aandeel van de energiecoöperatie in het publiek integraal warmtebedrijf wordt het resultaat van het nog te volgen proces met alle stakeholders. We werken de mogelijkheden voor een energiecoöperatie uit en verkennen de interesse voor een energiecoöperatie vanuit bewoners. Het oprichten van een energiecoöperatie is geen doel op zich.

5. Impact op de omgeving

Voor de aanleg van het warmtenet zijn ingrepen in de omgeving en woningen nodig, waar inwoners overlast van kunnen ondervinden. Op de directe woonomgeving van inwoners heeft het een grote impact. Zo verdwijnt in de toekomst de cv-ketel én verdwijnt ook de aardgasaansluiting naar de woning toe. Het gevolg ervan is dat inwoners die dat nog niet doen, vanaf dan elektrisch moeten gaan koken. Nieuwe kooktoestellen, nieuwe pannen en wennen aan de nieuwe manier van koken is iets dat gedurende korte tijd elke dag gemerkt wordt. In 2021 is een enquête gehouden waarin inwoners de volgende aandachtspunten noemen voor aansluiting op het warmtenet:

- zorgen over de werking van het systeem, ook op basis van eerdere ervaringen in Nederland;
- zorgen over de investeringskosten;
- zorgen over een monopolypositie van de warmteleverancier, met vrees voor hoge maandelijkse kosten en lage service;
- vraagtekens bij het duurzame karakter;
- behoefte aan keuzevrijheid;
- liever alternatieven zoals waterstof.

Daarnaast zijn er door inwoners redenen genoemd om in principe positief te reageren:

- duurzaam karakter, beter voor het milieu, betere toekomst;
- enige echte oplossing, verder weinig keuze;
- collectieve karakter spreekt aan, kosten besparen;
- verwachting dat dit dé keuze voor huurwoningen zal zijn, huurders kijken vooral naar de verhuurder.

Om te zorgen dat belanghebbenden een weloverwogen beslissing kunnen nemen is het belangrijk dat er zo concreet mogelijke informatie beschikbaar komt over:

- De **kosten** van de aansluiting en warmte van het warmtenet en tegemoetkomingen (in de vorm van subsidies, hulp bij aanvragen of ontzorgen bijvoorbeeld) en informatie over het opzeggen van gas.
- De **werking** van het warmtenet en hoe het warmtebedrijf eruitziet. Maar ook over **gasloos koken** (het gevolg van aardgasvrij wonen dat je dagelijks merkt).

6. Participatie- en communicatieaanpak

6.1 Gezamenlijke aanpak

Het project is een samenwerking tussen de gemeente, de woningcorporaties (Portaal, Talis en Woonwaarts) Firan en de ARN, waarbij de gemeente de regisseur is van de komst van het collectieve warmtenet. De communicatie van alle partijen raakt elkaar, moet eenduidig zijn en elkaar versterken. Een werkgroep van deze partners (gecoördineerd door de gemeente) is samengesteld voor het inhoudelijk afstemmen over het participatie- en communicatietraject voor het warmtenet, specifiek daar waar er een overlap en gemeenschappelijkheid is in doelgroepen. Voor de woningcorporaties gaat het om huurders van sociale huurwoningen. Voor gemeente en Firan gaat het ook om de overige particuliere inwoners en eigenaren. Tussen de gemeente, woningcorporaties en Firan zijn afspraken gemaakt over de rollen en verantwoordelijkheden van elke partij.

Rolverdeling en verantwoordelijkheden

De gemeente is verantwoordelijk voor algehele gebiedsgerichte communicatie richting Zwanenveld en Lankforst-Noord en Dukenburg betreffende het warmtenet richting alle belanghebbenden. Dit houdt in: de communicatie over het proces richting de oprichting van het warmtenet, draagvlak creëren en handvatten bieden voor wat inwoners in het gebied nu kunnen doen (handelingsperspectief) op gebiedsniveau rondom het warmtenet, de planning en de koppelkansen.

De woningcorporaties zijn verantwoordelijk voor de communicatie betreffende de draagvlakmetingen richting, per woningcomplex, de bewoners van hun sociale huurwoningen. Hierin hebben zij de verantwoordelijkheid om de boodschap uit te dragen voor enerzijds het verduurzamen en aardgasvrij maken van het eigen vastgoed, en anderzijds het ondersteunen van het warmtenet en een publiek integraal warmtebedrijf als kans voor Dukenburg. In de ontwikkelingsfase is de rol van Firan het monitoren van de juiste inhoud, in de realisatiefase vullen zij een deel omgevingsmanagement in, in samenwerking met de woningcorporaties en aannemers.

De gebiedscommunicatie, projectcommunicatie en complexgerichte communicatie kunnen geen afzonderlijke verantwoordelijkheden zijn. Het geheel is meer dan de som der delen en dat is heel belangrijk in een complex traject als dit. Zie ook onderstaand plaatje.

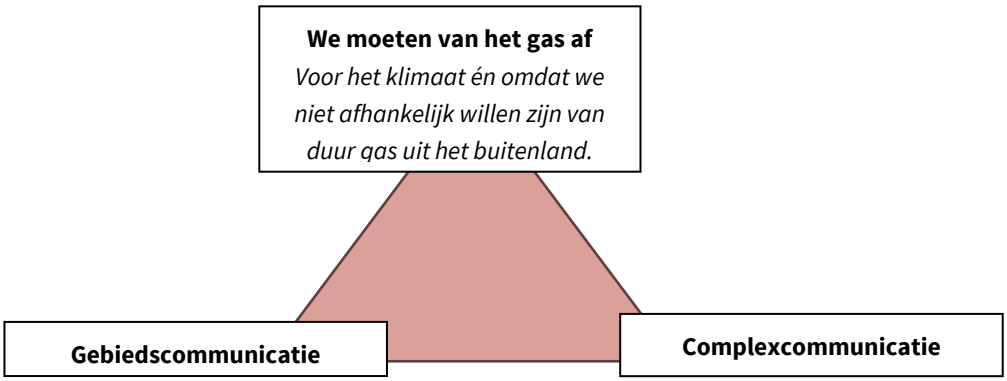

De genoemde werkgroep komt minstens maandelijks bijeen om de communicatie en participatie op elkaar af te stemmen en elkaar waar mogelijk te versterken en ondersteunen.

6.2 Activiteiten en middelen

Het proces richting het warmtenet, de oprichting van een warmtebedrijf en de uitrol en aansluiting van woningen en bedrijven op het warmtenet zal stapsgewijs gebeuren. Gelijktijdig werken we aan onze bredere participatie- en communicatiedoelen zoals genoemd in voorliggend plan om daarmee betrokkenheid en bewustzijn rondom het warmtenet als dé oplossing voor de wijk en later het stadsdeel Dukenburg te vergroten.

Participatie-activiteiten

De volgende activiteiten zien we op dit moment als essentiële onderdelen van een verdere uitwerking van dit participatie- en communicatieplan:

- Een klankbordgroep/adviesgroep van inwoners vormen die mee kan denken over de participatie en proces richting het warmtenet. Hiervoor zullen we de bestaande klankbordgroep betrekken en doorontwikkelen.
- Laagdrempelige, persoonlijke aandacht (menselijke maat door bijvoorbeeld duurzaam wonen locatie en persoonlijk advies)
- Aansluiten bij bestaande buurtactiviteiten en netwerken, bijvoorbeeld Bewonerssteunpunt Energietransitie, bewonersplatformen en StAAD (Stichting Anders Actieven Dukenburg), activiteiten ontwikkelen en initiatieven ondersteunen.
- Peer-to-peer ambassadeurs in de wijk een platform bieden, bijvoorbeeld Energieambassadeurs met verschillende achtergronden, of inwoners uit de buurt die al stappen hebben genomen in huis.
- Laagdrempelige activiteiten en workshops die contact in de buurt stimuleren.Bijeenkomsten met bekende Nijmegenaren en andere ervaringsdeskundigen die vertellen over het warmtenet.
- Voorbeeldwoning of proefopstelling in de buurt waardoor inwoners kunnen zien hoe een aansluiting op het warmtenet en aardgasvrij wonen eruitziet.

Naast deze reguliere participatie-activiteiten werken we ook aan meer innovatieve manieren op het terrein van participatie.

Communicatiemiddelen

Om de participatie te ondersteunen en inwoners te enthousiasmeren en informeren zetten we onder andere in op de volgende communicatiemiddelen:

- Website warmtenet Dukenburg met basisinformatie rondom het warmtenet en wat het concreet voor inwoners betekent
- Digitale nieuwsbrief Aardgasvrij Zwanenveld & Lankforst-Noord
- Social media (facebook, nextdoor)
- Aansluiten bij on- en offline communities en communicatieplatforms met bereik in het gebied. Denk daarbij aan Facebookgroepen, Whatsappgroepen, Nextdoor, huisarts, stadswinkel, buurthuis, voedselbank, woningcorporatie, school, bibliotheek, taalhuis, zelforganisaties.

Naast de reguliere communicatiemiddelen zetten we in op vernieuwende middelen op het gebied van communicatie.

In de participatie- en communicatieaanpak bewaren we voldoende ruimte om in te kunnen spelen op nieuwe inzichten, en zetten we in op innovaties op het gebied van participatie en communicatie. Daarnaast differentiëren we in de aanpak op de verschillende leefstijlen die aanwezig zijn in de wijk. In de mix van te ontwikkelen participatie-activiteiten en communicatiemiddelen die passen bij de verschillende leefstijlen en bijdragen aan de participatie- en communicatiedoelstellingen, bewaren we aanzienlijke ruimte voor ideeën van inwoners zelf. Om te bepalen welke activiteiten en middelen dit zijn, consulteren we inwoners op korte termijn. Denk aan mogelijk laagdrempelige activiteiten waarbij contact in de buurt gestimuleerd wordt, met een toegankelijke strekking waarbij het warmtenet secundair aandacht krijgt: een buitenbioscoop, kookworkshops, opruimacties in de wijk, activiteiten gericht op en mede georganiseerd door jeugd in de wijk. Deze zullen we waar mogelijk oppakken samen met partners.

6.3 Mijlpalen

In het project zijn stappen of mijlpalen te benoemen die relevant zijn voor één of meerdere stakeholders. In de aanloop naar of na het behalen van een mijlpaal is participatie en/of communicatie noodzakelijk. We blijven continu in gesprek met de samenwerkingspartners rondom belangrijke mijlpalen die van belang zijn voor de betrokken doelgroep(en) en daar waar overlap is in stakeholders, en kijken hoe we elkaars boodschap kunnen versterken. In de bijlage staat een overzicht van de belangrijkste mijlpalen.

6.4 Planning en activiteiten 2024 en begin 2025

In het schema hieronder staan globaal de participatie-activiteiten omschreven die in 2024 en begin 2025 uitgevoerd gaan worden. Gedurende dit proces informeren wij ook wijkbreed over de ontwikkelingen via onder andere de website, nieuwsbrieven en wijkmedia.

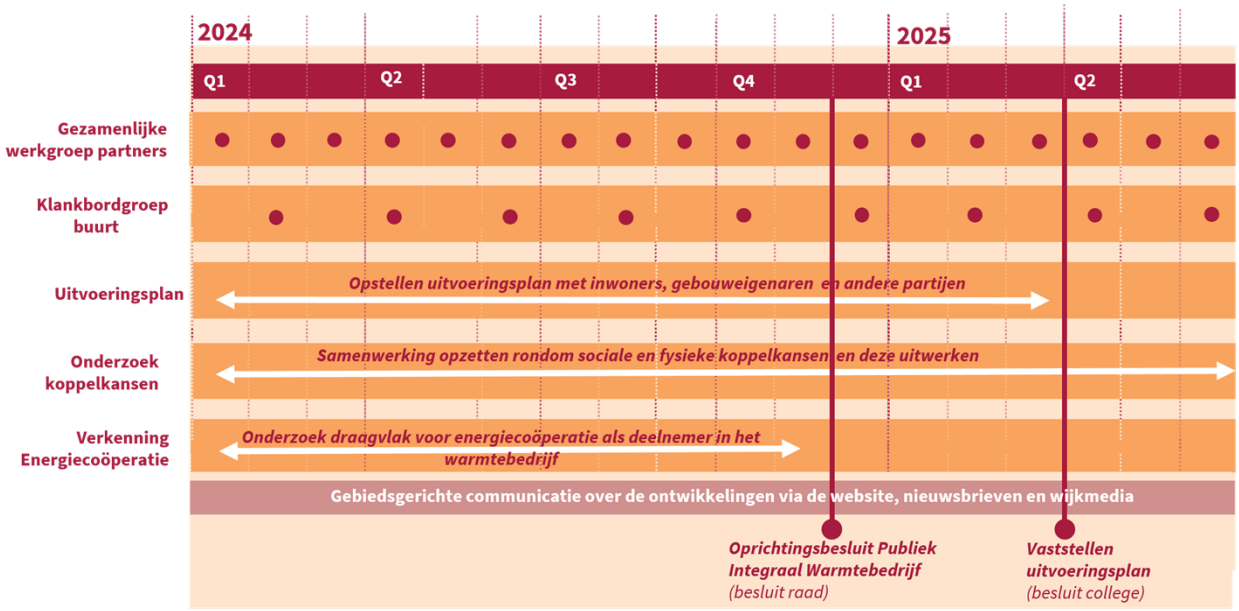

Bovenstaande planning is afgestemd op de Routekaart uit bijlage 1 en geeft de tijdsblokken weer waarop we aan verschillende activiteiten werken. In de nadere uitwerking van deze

activiteiten en de voortgang in het project kunnen de tijdsblokken mogelijk nog wat schuiven.

6.5 Strategie

Heldere, begrijpelijke en concrete informatie over het warmtenet is de basis voor belanghebbenden om een afgewogen beslissing kunnen maken. De gemeente en de corporaties moeten hierbij worden gezien als betrouwbare partij. Daarom zijn meerdere participatiedoelen geformuleerd, waarmee we het vertrouwen in de boodschap trachten te vergroten en de omgeving kennis laten maken met de veranderingen die de komst van een warmtenet met zich mee kunnen brengen. Het is goed te beseffen dat een aansluiting op het warmtenet betekent dat er in de woonomgeving van onze inwoners wordt ingegrepen. De warmte komt van een andere bron dan de cv-ketel – die oud maar vertrouwd is, maar ook de manier van koken verandert naar elektrisch. Daarmee zijn niet alleen een nieuwe kookplaat en pannen gemoeid, maar ook een wijziging van gewoonten in de manier van koken.

Naast ruimte voor het experimenteren met nieuwe participatievormen is uit eerdere sessies met inwoners gebleken dat het bevorderend werkt als de communicatie met inwoners naar een zo laag mogelijk (straat) niveau gebracht wordt. Peer-to-peer communicatie is een communicatievorm die vertrouwen wekt binnen de straat of het complex. Daarom streven we naar het opbouwen van nauwe contacten met koplopers in de buurt (zij die al stappen hebben genomen in huis), en met deze contacten andere minder snel geïnteresseerde inwoners te betrekken bij het project.

6.6 Uitgangspunten

Transparant, realistisch, helder, aansprekend, aansluitend op belevingswereld van inwoners, bieden van handelingsperspectief.

7. Evaluatie

Gedurende het traject en na afloop wordt met betrokken samenwerkingspartners, inwoners en bedrijven het participatieproces en de communicatie geëvalueerd. Gezien de complexiteit van het project, is het nodig om regelmatig te evalueren of we genoeg aansluiten bij verschillende doelgroepen, en waar nodig het plan bij te sturen. We houden de voortgang van het participatie- en communicatieproces in de gaten en evalueren periodiek over de effectiviteit van de communicatiestrategie. We passen de aanpak aan op basis van feedback en behoeften van inwoners.

Na de volgende momenten wordt in ieder geval geëvalueerd met betrokkenen over de participatie en de communicatie:

- Draagvlakmetingen
- Uitvoeringsplan

Nijmegen

Bijlage 1. Routekaart Publiek Integraal Warmtebedrijf Dukenburg

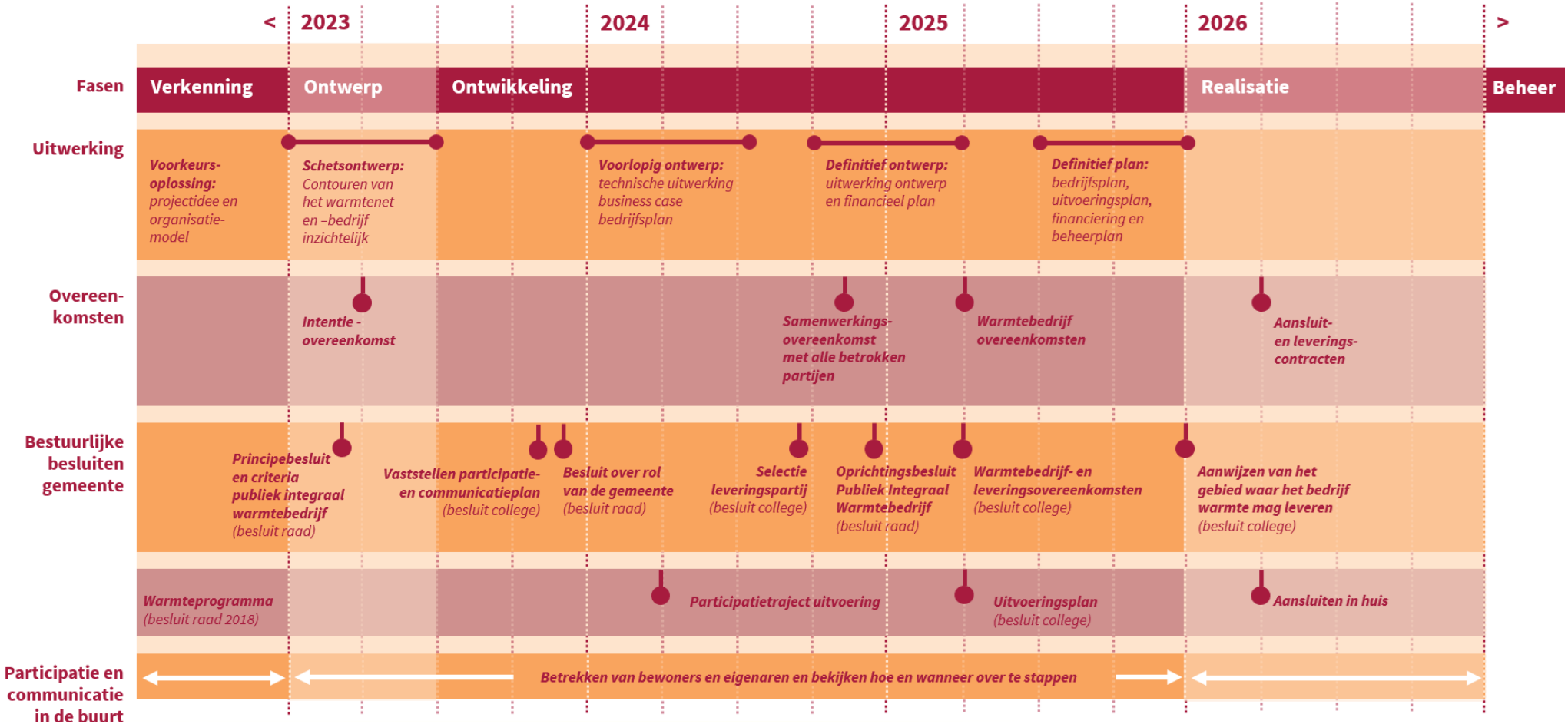

Bijlage 2. Mijlpalen

In het project zijn meerdere stappen of mijlpalen te benoemen die relevant zijn voor de communicatie en participatie richting één of meerdere stakeholders. Een nieuwe mijlpalenplanning delen we met inwoners begin 2024. Hieronder staan op hoofdlijnen de mijlpalen beschreven.

Per mijlpaal communiceren we op de reguliere manieren, zoals onder andere een persbericht, een artikel in de Dukenburger, de websites en digitale nieuwsbrief. Daarnaast zetten we in op vernieuwende en innovatieve manieren van participatie en communicatie. Aanvullende participatie-acties zijn te lezen achter de mijlpaal. Deze planning en bijbehorende activiteiten worden gedurende het proces verder uitgewerkt.

Stap/mijlpaal	**Wanneer**	**Participatie- en communicatiestappen**
Besluit over rol van de gemeente in het warmtebedrijf	Eind 2023	Met het besluit over de rolneming van de gemeente in het warmtebedrijf wordt vastgesteld welke rol de gemeente wil nemen in de verdere uitwerking en totstandkoming van het warmtebedrijf Dukenburg.
Opstellen uitvoeringsplan	Eind 2023 - 2025	Het uitvoeringsplan wordt naar verwachting opgestart eind 2023 en vastgesteld Q1 2025. Het uitvoeringsplan geeft aan hoe en wanneer welke woningen in Zwanenveld en Lankforst-Noord een aansluiting op het warmtenet krijgen, en welke kosten en baten hierbij komen kijken Het plan wordt opgesteld door de gemeente samen met inwoners, gebouweigenaren en andere partijen. *Participatie- en communicatiestappen worden als onderdeel van het uitvoeringsplan verder* uitgewerkt.
Verkennen deelname inwoners	2024	• Onderzoeken of er behoefte is om deel te nemen in het publiek integraal warmtebedrijf.
Selectie leveringspartij	Q3 2024	Met deze stap wordt duidelijk welke warmteleverancier de warmte gaat leveren voor het warmtenet.
Medewerking en instemming van bedrijven in het gebied	2024	• Inventariseren van bedrijven in het gebied • Contact leggen en tussentijds op de hoogte houden van de te nemen en genomen stappen richting aansluiting. • Bedrijven actief betrekken wanneer er meer duidelijk is over een concreet aanbod, middels bijeenkomsten specifiek gericht op bedrijven en ondernemers, aansluiten bij activiteiten van ondernemersvereniging.
Medewerking en instemming eigenaren en Vve's	2024	• Inventariseren van eigenaren/VvE's in het gebied • VvE's of eigenaren die voorlopen op verduurzaming een platform bieden ter inspiratie voor andere VvE's in het gebied • Contact leggen en tussentijds op de hoogte houden van de te nemen en genomen stappen richting aansluiting. • Laten weten welke subsidiemogelijkheden er zijn en hen begeleiden de overstap te maken naar een warmtenet.

		• Eigenaren actief betrekken wanneer er meer duidelijk is over een concreet aanbod middels bijeenkomsten.
Samenwerkingsovereenkomst met alle betrokken partijen	Eind 2024	Met deze stap wordt een formele samenwerkingsovereenkomst gesloten met alle partijen die het warmtenet in Dukenburg gaan ontwikkelen, inclusief de warmteleverancier die dan geselecteerd is.
Oprichtingsbesluit Publiek Integraal Warmtebedrijf	Eind 2024	Met het oprichtingsbesluit van het Publiek Integraal warmtebedrijf wordt er een formele entiteit opgericht die verantwoordelijk is voor de levering van warmte in Dukenburg.
Aansluit- en leveringscontracten en start realisatie	2026	• Participatietraject uitvoeringsfase